

להזרזת נתן

גליון קנ"ג (שנה ד') ♦ ראש השנה ♦ חודש תשרי שנת תשפ"ה

שיח מזהר"ן

פנינים מספר "שיחות מלוא מלכה"

זקיה"ק רשכבה"ג רבינו עקיבא איגר זי"ע

אבד"ק פונוא יצ"ו | מאמר א'

י"ג תשרי

גוע יחוס:

זקני רבינו הקדוש עקיבא איגר זי"ע, נולד ביום י"א חשון תקק"ב באיזנשטאט - שהיתה אחת משבעת הקהילות שיכלו היהודים להתגורר בהם - לאביו הגה"צ רבי משה גינו זי"ע, שעל מצבתו חקוק לאמור, "משה איש האלקים", וקרוב לזמרו שבדאי בנו רע"א ציוה לכתוב כן, וידוע שרע"א לא היה מוגים בתוארים מופלגים [עד שפעם שאלו אותו מדוע אינו כותב בתשובותיו לתלמידיו את הכינוי "תלמיד", השיב רע"א בענותנותו הנודעת, שהטעם לכך הוא, כי אינו יודע לנכון מיהו התלמיד של מן]. זקינו אבי אמו היה הגה"ק המפורסם רבי עקיבא איגר הראשון זי"ע בעמח"ס "משנת דרבי עקיבא". רבי משה גינו היה נין נכד להגה"ק המפורסם רבי אברהם ברוידא עקיבא איגר הראשון זי"ע בעמח"ס "משנת דרבי עקיבא". רבי משה גינו היה נין נכד להגה"ק המפורסם רבי אברהם ברוידא זי"ע שהיה ראש ישיבה בפראג ואח"כ רב בפרנקפורט, והגה"ק הרבי ר' יהונתן אייבשיץ זי"ע כותב עליו, שרוב גדולי ישראל הם תלמידי רבי אברהם ברוידא, ורע"א מביא בקטע הראשון של ספרו "דרוש וחיודש" דבר תורה בשם "זקני מאור הגולה רבינו אברהם ברוידא", עיי"ש.

אמו היתה גם היא אשה חשובה מאד, ובשו"ת רע"א (ח"א פסקים סי' כ"ט) מתארה אחיה הגה"ק רבי וואלף איגר זי"ע מלייפניק, "אחותי היחידה הצדיקת ומלוכמת כנברא מרת גיטל תחי". ראיתי בשם אמו של רע"א קושיא בפלאה, דהנה ידועים הם דברי האריז"ל, שכל הנהו ממשהו חמץ בפסח מובטח לו שלא יכשל בעבירה כל השנה. והקשתה פה קדוש, מהא דשבת (בב) לא יקרא לאור הנר שמא יטה, אמר רבי ימבעאל בן אלישע אני אקרא ולא אטה, פעם אחת קרא וביקש להטות, אמר כמה גדולים דברי תכמים שהיו אומרים לא יקרא לאור הנר, רבי נתן אומר קרא והיטה. והקשו בתוס' דאמאי לא פריך דאין הקב"ה מביא תקלה על ידי צדיקים (גיטין ז), ותירץ רבינו תם, דלא פריך כן אלא גבי אכילת איסור שגנאי הוא לצדיק ביותר, עכ"ד. וקשה, הלוא לדברי האריז"ל הנהו ממשוהו חמץ מובטח לו שלא יכשל בשאר עבירות כל השנה, ורבי ימבעאל ודאי שלא נכשל באכילת משהו חמץ, דהרי לענין מידי דאכילה אמינן דאין הקב"ה מביא תקלה על ידי צדיקים, וא"כ איך בא לידי חטא שקרא והיטה. [ראה מה שכתבנו בס' להורות נתן (מועדים ח"א עמ' קכ"ד) ליישב קושיא זו בארוכה ואכמ"ל].

רבותיו:

בהיותו ילד בן "ב שנים, שלחו אביו רבי משה לשיבה הגדולה בברעסלויא, שדודו הגה"ק רבי וואלף איגר זי"ע [אחי אמו של רע"א] עמד בראשות הישיבה דשם. וגופא דעובדא הכי הוי, באחד הימים התעוררה בישיבת ברעסלויא שאלה חמורה, ולית נגר ובר נגר דאפרקוניה [יש לציין שהגה"ק רבי ישעיה פיק זי"ע, אף הוא התגורר בברעסלויא, וגם הוא לא ידע להשיב על השאלה החמורה]. שלח רבי וואלף איגר את הקושיא אל גיסו רבי משה שהתגורר באיזנשטאט, והוא הרצה את הקושיא לבנו רע"א שהיה כאמור ילד קטן, ועל אתר תירץ הילד את הקושיא שכל חכמי ברעסלויא נתחבטו בה כמה ימים, והשיב תשובה קולעת ונכונה. שלח רבי משה גינו את תשובת הילד לגיסו רבי וואלף בברעסלויא, וכל החכמים התפעלו עד למאוד מעוצם צחותו שכלו של הילד, שידע להשיב לנכון על שאלתם החמורה, והפצו מאוד ברבי משה שיואל בטובו לשלוח אליהם את הילד, כדי שיוכלו גם הם להתענג מזיו חממתו הבהירה, ואכן שלחו רבי משה ללמוד בישיבת ברעסלויא, ושם גדל וצמח גאון ישראל וקדושו בימי בחרותו, עד לימי נישואיו בליטא.

המבוטח בעמדת הבא

תורת נתן

פנינים מספרי "להורות נתן" על המועדים

על ידי שיתפלל בראש השנה על הרמת כבוד שמים יזכה לפרנסה

בגמרא ביצה (טז, א) כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה, פירש"י כל מה שעתידי להשתכר בשנה זו ויש לו לזוהר מלעשות יציאה מרובה שלא יוסיפו לו שכר למזונות אלא מה שפסקו לו עכ"ל.

ויש לדקדק דאמאי לא פירש"י דנפקא מינה שיתפלל בראש השנה על מזונותיו של כל השנה כיון דבר"ה פוסקין לו מזונות.

ונראה דבאמת חזינו שבכל התפלות שתקנו חז"ל להתפלל בראש השנה לא נזכר תפלה על הפרנסה, וכל התפלות הן לצרכי שמים, ובכך יתקדש שמך וכו' ובכך תן פחדך וכו' ותמלוך אתה הוא ה' אלקינו וכו', ומשמע דעיקר התפלה בראש השנה צריכה להיות על כבוד שמים, וכמו שאמרו שהקב"ה אומר המליכוני לפני - ומה שזכר ענין פרנסה בתפלת אבינו מלכנו הנה אין זה מעיקר התפלה - ועל ידי שיתפלל על הרמת כבוד שמים והמלכת הקב"ה על העולם ממיילא יזכה לפרנסה, כי בהתגלות כבוד השי"ת ממיילא יזכו ישראל להשפעות טובות גם בגשמיית.

טעם שתוקעין תקיעה שברים תרועה תקיעה

הנה מצוות שופר הוא פשוטה לפנייה ופשוטה לאחרייה ושברים תרועה באמצע (ר"ה לב), ואיתא בספרים קדושים הרמז, כי השי"ת עשה את האדם ישר ובראו בלא חטא, וזה רומז על התקיעה הראשונה שהוא קול פשוט. ועל ידי שחטא הוא נשבר לרסיסים והיינו שברים. אולם השי"ת עשה עמנו חסד שמועלת תשובה על חטא, ובמקום השבירה שעל ידי החטא נשבר לבו מחמת התשובה, וזה נרמז בתרועה דגנוחי גנח וילולי ילל. ואחר שחזר בתשובה שוב הגיע למדרגת ישר כבתחלתו ועל זה רומזת התקיעה האחרונה.

טעם להמנהג לכסות את השופר במפה עד אחר הברכה

ויש לומר עוד טעם, עפ"י מה שכתב מג"א (סי' תפ"ד סק"ב) בשם ב"י שכתב בשם הכלבו, שלא לומר בראש השנה אבינו מלכנו חטאנו לפניך שאין אומרים וידוי בראש השנה עיי"ש ובשערי תשובה. והיינו כדי שלא להזכיר חטא בר"ה. ולרמז זה תוקעין פשוטה לפנייה ולאחרייה, כי שברים תרועה ורומזים על חטא הצריך תשובה, ומכסין אותו בפשוטה שלפניה ושלאחרייה כדי שלא ליתן מקום

לשטן לקטרג. ובזה יתכן ליתן טעם להמנהג לכסות את השופר במפה עד אחר הברכה - עיין בשו"ת אבני נזר (אורח סי' תל"א) בזה - והיינו כדי שלא ליתן פתחון פה להמקטרג שישאל חטאו, ועל כן מכסין השופר בכחינת אשרי נשוי פשע כסוי חטאו (תהלים ל"ב א'), ופירש"י שהקב"ה נושא פשע ומכסה חטאיו. וברש"י (ישעי' ו' א) כתב, ובשמים יכסה רגליו לפי שהם ככף רגל עגל ומכסין שלא להזכיר לישראל עון העגל. וה"נ מכסין השופר. ועיין ר"ה (כ"ו) דשופר של פרה פסול דאין קטיגור נעשה סניגור ושל פרה קטיגור דעגל היא עיי"ש.

הטעם שבכל שנה השטן מתיירא מחדש מתקיעת שופר

בגמרא ראש השנה (ט"ו), למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ותוקעין ומריעין כשהן עומדין כדי לעררב השטן. וכתבו תוס' בשם ירושלמי, כד שמע קל שיפואר זימנא חדא בהיל ולא בהיל, וכד שמע תניין אמר ודאי זהו שיפואר דיתקע בשופר גדול ומטא זימניה למתבלע, ומתעררב ולית ליה פנאי להמקטרג קטגוריא. וצריך ביאור, הלא השטן שומע בכל שנה שתוקעין כשהן יושבין וכשהן עומדין, וא"כ למה סבור בכל שנה מחדש שהתקיעה השניה הוא קול שופרו של משיח.

ונראה, דבאמת ע"י קיום מצות תקיעת שופר היה מן הראוי שיבוא משיח צדקנו, כי בזכות התעוררות תשובה הבאה ע"י השופר וכנאמר (עמוס ג' ו') אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו, וכתב הרמב"ם (ה' תשובה פ"ז ה"ה) דאין ישראל נגאלין אלא בתשובה, וא"כ ודאי ראוי שקול השופר יביא את המשיח. אלא שבטע"ה היות שאין מצות התקיעה בשלימות הראויה ואין התשובה בכונה הראויה, לכן אין בכוחו של קול שופר להביא את המשיח. ועל כן בכל ראש השנה כשהשטן שומע את קול השופר בראשונה הוא בהיל ולא בהיל, כי אינו יודע אם התקיעות נעשו בתשובה הראויה, ואם אמנם ראויים התקיעות לקרבו לגאולתו - כי מלאך אינו יודע מחשבות ומכס"כ בס' אליה רבה (אורח סי' ק"א), ועיין תוס' שבת (בב) - ושוב כששומע קול השופר בפעם השניה, חושב השטן פן בשנה זו קיימו ישראל מצות התקיעות בשלימות ועשו תשובה שלימה, ועי"ז זכו לביאת המשיח וקול השופר שהוא שומע הוא קול שופרו של משיח, וע"כ בתקיעות השניות בהיל לגמרי - ומעתה לא תקשי דאמאי בהיל כיון שידוע שבכל שנה תוקעין גם כשהם עומדין, דבכל שנה הוא מתיירא מחדש שמא פעלו ישראל בתקיעות הראשונות שיישמע קול שופרו של משיח.

יפה נדרשת

יהי רצון שתתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה - הביאור מבקשת 'מתוקה'

ובדיוות שזכינו בס"ד שהתחדשה עלינו כעת שנה חדשה, נברך בזאת את כל המסובים, יהי רצון שתתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה. ולכאורה צריך להבין מה ענין מתוקה שאנו מבקשים. ונראה ליתן טעם לשבח למנהג ישראל תורה, המבוא בטור (אורח סי' תקפ"א) שאנו מטבילים תפוח בדבש בליל ראש השנה. וטעמא בעי למילתא. ונראה לומר עפ"י מה שכתבו תוס' ברכות (לז) ד"ה בורא נפשות, לפרש כוונת הברכה "בורא נפשות רבות וחסרונם", דקאי על לחם ומים שאי אפשר בלעדם, ו"על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי", כלומר על כל מה שבעולם

שגם אם לא בראם יכולים העולם לחיות בלא הם, שלא בראם כי אם לתענוג בעלמא כמו תפוחים וכיוצא בהם, עכ"ד. ומבואר שהתפוחים לא נבראו אלא לתענוג בעלמא, והיו יכולים לחיות גם בלא הם. וע"כ דוקא בראש השנה טובלים התפוח בדבש, דהנה אמרו (ביצה טז) מזונותיו של אדם קצובים מראש השנה ועד ראש השנה, ומרמזים שתהיה פרנסה טובה לישראל כדוגמת התפוח שהוא לתענוג בעלמא, כמו"כ ימלא השי"ת אסמינו שבע הברכה ונתענוגים מתוקים כדבש. ולזה אנו מבקשים שתהא שנה טובה ומתוקה, שתהיה בהרבה ובתענוגים טובים, כענין והיריקותי לכם ברכה עד בלי די.

(כ"ה תשרי תשס"ח)

בענין אמירת יהי רצון בין התקיעות והזכרת שמות מלאכים

א) ע"ד שהעיר בענין אמירת יהי רצון בין סדרי התקיעות וכפי שנדפס במחזורים - עיניו שפיר חזו מה שכתב בזה בשו"ת מנחת אלעזר (ח"א סי' ע"ה), אך זאת אעיר מה שכתב בס' פסקים ותקנות לרבינו עקיבא איגר ז"ל (עמוד ס"ג), כי רבינו עקיבא איגר "הנהיג שלא לומר שום יהי רצון בין סדר אחד לחבירו, לא התוקע ולא הצבור, רק אחר שתקע כל הסדרים יאמר יהי רצון ויכלול בו כל הסדרים". והוא נדעת סידור דרך החיים (ה' תקיעת שופר), ולא כהמנח"א שם שהשיג עליו.

ב) ובעיקר ענין הזכרת שמות המלאכים בתפלה, הנה נודעים דברי מהר"ל ז"ל בס' נתיבות עולם (פרק י"ב) שלא לומר תפלת "מכניסי רחמים הכניסו רחמינו לפני בעל הרחמים", שנראה כאילו מתפלל אל המלאכים שיכניסו רחמינו, ולא מצאנו זה, עיין שם באורך. וכע"ז כתב בקרבן נתנאל (סוף דראש השנה) שפקפק על מה שאומרים "ולפני קונן תחתונתו של" דנהיה כמתפלל למצאני ואין ראוי להתפלל אלא להשי"ת ולא זולתו עיין שם. ועיין תשו' זקני חתם סופר (א"ח סי' קס"ו) בזה. ואין מזה פקפוק על אמירת

חזק נהג

עניני הלכה
משוילחמו של רבינו ז"ע

היה רצון בתקיעת שופר, דהנוסח הוא "יהי רצון מלפניך וכו'" שהתפלה מוסבת להקב"ה ולא להמלאכים, ובכהאי גוונא גם מהר"ל ז"ל מודה דאין פקפוק, שהיה כתב שם דנכון לומר "מכניסי רחמים יכניסו רחמינו" ולא הכניסו, דבזה אין התפלה אל המלאכים שיכניסו תפלותינו, אלא להקב"ה, שהמלאכים מכניסי רחמים יכניסו תפלותינו ולא יהיו להם צרים מלמעלה עיין שם.

ג) וראיתי בתשו' מהר"י אסאד ז"ל (א"ח סי' כ"א) שכתב מקור לתפלת מכניסי רחמים, מהא דסנהדרין (מד ב) לעולם יבקש אדם רחמים שיהיו הכל מאמצין אל כחו ולא יהיו לו צרים למעלה, ופירש"י שישיעוהו מלאכי השרת לבקש רחמים עכ"ל, וכן הביא מס' תניא רבא (ה' ויה) הרי שצריכין לסיועת המלאכים. ויש להביא עוד משבת (יב ב) כל השואל צרכו בלשון ארמי אין מלאכי השרת נזקקין לו שאינו מכירין בלשון ארמי, אבל בחולה שאני דשכינה עמו, ופירש"י דחולה אין צריך שיזדקקו לו מלאכי השרת להכניס תפלתו לפניו מן הפרגוד עיין שם. הרי שאם אינו חולה צריך לסיועת מלאכי השרת. ברם באמת אין מזה קושיא על מהר"ל, דהרי מהר"ל עצמו הביא מש"ס סנהדרין

הנ"ל וכתב דהתם הכונה שיתפלל להשי"ת שיהיו הכל מאמצים כחו אבל אין התפלה אל המלאכים עצמם, אבל מכניסי רחמים שהתפלה הוא להמלאכים אין מן הראוי לומר.

ד) אלא דיש לעיין מהא דפירש"י סוטה (ג א) יחיד צריך שישיעוהו מלאכי השרת ציבור לא צריכי להו דכתבי הן אל כביר לא ימאס אינו מואס בתפלתן של רבים עכ"ל. וא"כ כשמתפללין בציבור אין צורך בסיועת המלאכים, ותקשי על מהר"ל ז"ל שכתב לומר "מכניסי רחמים יכניסו רחמינו", הלא סליחות שנאמרת בציבור אין צריך סיוע ממלאכים. ובשו"ת תת"ס (א"ח סי' קס"ו) כתב שאמרו את הפזמונים עם הצבור משום הן אל כביר לא ימאס, ורק במכניסי רחמים האריך בפלילת אפים עיין שם. ולכאורה אדרבה איפכא י"ל דבציבור אין מקום כלל לבקש סיועת המלאכים וכש"י הנ"ל. וצ"ע. ועיין מג"א (סי' תמ"ו סק"ג) דתקיעת שופר שיחיד מוציא את הרבים מקרי עשה דרבים עיין שם. ועיין מג"א (סי' תרפ"ו סק"ג). ולפ"ז גם בתקיעת שופר אין צורך בסיועת המלאכים כיון דהוי כתפלת רבים. ובכ"ז באתי רק להעיר.

(שו"ת להורות נתן חלק ד סימן 104)

דבר בעתו

טעם שמזכירים זכותו של אברהם בעקידה ולא של יצחק

ותראה לפניך עקידה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח וכבש רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם. במחצית השקל (סי' תקצ"א סק"ו) הקשה דאמאי מזכירים זכות מעשה אברהם שעקד בנו לעשות רצונך יתברך, דטפי הוי ליה להזכיר זכות יצחק שמרצונו הניח את עצמו לעקוד שכתב בה' בן ל"ז שנה, שלכאורה זכות יצחק גדול יותר מזכות אברהם. ויתרין עפ"י מה שכתב בס' נור הקודש, דנסיין העקדה היה גדול מנסיין שהפילו את אברהם אבינו בכבשן האש בגלל אמונתו בהשי"ת ולולא רחמיו יתברך היה נשף, והטעם דנסיין העקדה גדול יותר, דצער השריפה אינו אלא לפי שעה עד צאת הנפש, משא"כ לשחוט את בנו יחידו האהוב לו וניתן לו אחר מאה שנה, הוא צער מתמיד כל ימי חי' אברהם אשר יראה העדר בנו האהוב לו עד מאוד, עכ"ד הנור הקודש. והנה מהאי טעמא זכותו של אברהם אבינו בעקדה גדולה יותר מזכותו של יצחק, דלגבי יצחק ליכא אלא צער לפי שעה, אבל באברהם היה צער מתמיד, ולכן אנו מזכירים זכות אברהם שעקד שהיא זכות גדולה יותר עכד"ק.

ויש להמתיק יותר, עפ"י מה שכתב בס' תשב"ץ קטן (סי' תט"ו) בשם מהר"ם מרוטנבורג

ז"ל, שהאדם הגומר בדעתו למסור נפשו על קידוש השם, אינו מרגיש כלל שום כאב וצער מיתה עי"ש. ועפ"ז יש לפרש הא דש"ס ברכות (א"א) גבי רבי עקיבא כשטרקו את בשרו במסרקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים, אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן, אמר להם כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה ואהבת את ה' אלקיך וגו' ובכל נפשך אפילו נוטל את נפשך, ואמרתי מתי יבוא לידי ואקיימו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימו. והכונה, דרבי עקיבא כל ימיו כשאמר פסוק בכל נפשך היה מצייר בפנשו איך שהוא מוסר נפשו להריגה משום קדוש השם יתברך, וכשצייר כן לפניו היה מרגיש צער מיתה כיון שעדיין לא הגיע למסירת נפש בפועל, ועל כן אמר שכל ימיו היה מצטער בשעה שצריך בפנשו איך הוא מוסר נפשו, ואעפ"כ צייר כן בפנשו ואעפ"י שהרגיש צער מיתה, אבל עכשיו שבא לידי למסור נפשו בפועל ממש, אשר בשעה זו אינו מרגיש צער כלל וכמהר"ם מ"ר"ב הנ"ל, ולא אקיימו בתמיה, הלא עכשיו אינו מרגיש שום צער. ובזה יומתק מה שאנו מזכירים דוקא מעשה אברהם אבינו שעקד את יצחק בנו ולא בשעה שמסר נפשו על מצות ה', כי יצחק אבינו לא הרגיש שום צער בשעה שמסר נפשו וכמהר"ם מ"ר"ב הנ"ל, אבל אברהם אבינו הרגיש צער עקדת בנו ועל כן זכותו גדולה יותר.

(פניני חודש תשרי)

המשך "שיח מוהר"ן"

ומה אמרתי מכבר מה שיתכן לומר בדרך אפשר, והוא חידוש גדול, דהנה רע"א שם משפחתו האמיתי היה גינז', ובכל התשובות הוא חותם, "הק' עקיבא גינז' מא"ש" [אייזנשטאט], וגם אביו היה נקרא רבי משה גינז'. ברם חשבתי בדעתי לפשר הדבר, דהנה כשנסע רע"א לברעסלויא ללמוד בישיבה אצל דודו, הרי באותם הימים לא יכלו היהודים להתגורר בכל המקומות, וכדי להתגורר בעיר, היו צריכים להיות בעל זכות אזרח, וכדי שהילד יוכל לדור בברעסלויא אצל דודו, היו צריכים להחליף את שם משפחתו גינז' לשם משפחת דודו 'איגר', וכך אמרו לשלטונות שהוא ממשפחת איגר מילידיו של רבי וואלף, וכך יכל רע"א לשבת בברעסלויא על מי מנוחות, ובברות הימים נשאר שמו "רבי עקיבא איגר".

נישואיו:

בהיותו בן י"ח שנים לקחו אחד ממושבי ליסא, הגביר המופלא והמפורסם מוה"ר איצק מרגליות ז"ע [לשון רבי וואלף איגר בתשו' רע"א הנ"ל] לחתן עבור בתו, וחותנו פירנסו והחזיקו על שולחנו. באחד הימים פרצה שריפה בליסא, ועקב השריפה ירד חותנו מנכסיו, ושוב לא יכל להחזיקו על שולחנו כבימים מקדם, והוכרח רע"א שלא בטובתו לקחת על עצמו את עול הרבנות. בתחילה הניח לקהילת מערקיש-פרידלאנד, אך רע"א לא אבה בשום פנים ואופן לקחת את הרבנות, עד הגדיל לכתוב דברים חמורים ביותר אודות הרבנות. ישנם שני מכתבים שכתב רע"א מתוך כאב רב, ובין הדברים הוא כותב, "מוצא אני לפני מר ממות את ענין הרבנות, והוא סכנה גדולה לנפש, ואף שכמה רבנים היו ויהיו, הלא גם רבים עברו ים באוניו ורבים יעברו, ואעפ"כ לא נתנו לים דרך ולמיים נתיב, ומי לא יאמר שמוכרחים לאכול מאכלים קלים וללבוש

מלובושים נאים, הלא כמה אינשי איכא בשוקא שלא יאכלו כי אם לחם לשבע, והולכים במלובושים גרועים, והיה גם אנהו כמיהם, והוצאה קלה כזו אפשר להיות מלמד ושומר לילה". במכתב אחר כותב רע"א, "רוב תפילות בימים הנוראים הוא שאוכל לעזוב את הרבנות לגמרי".

אך בני משפחתו לא הניחו לו לעזוב את הרבנות, והיה גביר אחד ר' יוסף גינז' ז"ל שהיה חתנו של הגר"י פיק ז"ע, שהוא הבטיח שיתן קצבה קבועה למשפחת רע"א כדי שיעזוב את הרבנות, ורע"א שש ושמה על הרעיון הזה כמוצא שלל רב, אבל אמו של רע"א לא הסכימה לכך בשום אופן שיעזוב בנה את הרבנות, באומרה שכיון שהגביר לא הפריש מממונו סכום גדול, שממש יתפרנסו בקביעות משפחת רע"א, אלא רק הבטיח שמידי חודש בחודשו יתן קצבה, אלא אפשר לסמוך על זה, כי מי יודע מה ילד יום. על דבר זה כותב רע"א לבחור אחד במכתב, שיפעול אצל הגביר שיסכים להפריש מסכום סכום קבוע, ויתפרנסו משם בקביעות בכל פעם, ואז אולי תסכים אמו שיעזוב את הרבנות השנואה עליו במאוד מאוד.

רע"א אחרי נישואיו למד בליסא, והיה אדם חלש מאוד, ובימי צעירותו היה כבר מזדכא ביסורים, עד כדי שלפרקים היה מוכרח להניח את ראשו בין ברכיו, כדי להרגיע במקצת את יסוריו העצומים. הרופאים אסרו עליו ללמוד כדי שלא יאמץ את ראשו, אך מרוב האהבת התורה שקידה בקרבו באש קודש, לא שעה לדברי הרופאים, אלא הגביר חיילים לתורה ולעבודה, עד שהרופאים אמרו שהוא אדם למעלה מדרך הטבע האנושי, איש אלקים ממש. רע"א עצמו כותב בצוואתו לבניו, שלא יספידו אותו מחוץ לביתו, ואפילו בעיר שיספידו אותו, לא יאמרו עליו שבחים ותוארים, רק יאמרו שמיים היותו בחור

בן ט"ז שנים, למד תורה עם תלמידים מתוך יסורים גדולים. והנה בפטירתו היה רע"א כבן ע"ו שנים, נמצא שלערך שישים שנה סבל יסורים נוראים וקיבלם באהבה.

ראיתי מובא מתלמידו המובהק הגה"ק רבי אליהו מגריידיץ ז"ע [הוא עצמו היה בעל מדריגה, ורבים שיחרו לפתחו לקבל ממנו עצה ותושיה. ראיתי מובא שבאותם הימים שלחו אליו עשרת אלפים קוויטלעך לפעול ישועות בקרב הארץ, ובאו אנשים רבים מקרבו ומרחוק ואפילו מאמריקא באו אליו כבר בימי ההם, עד כדי כך שפירסמו בעיתונים, שמי שאינו יכול להגיע אל הרב, יכול לשלוח את בקשתו במכתב, וכבר יושע, אבל ראש העיר מגריידיץ שהיה גוי, לא הסכים לכך שישלחו מכתבים להגר"א, כי רצה שיבואו האנשים בעצמם להעיר, וכך ריווחי מהם כסף ממה שיתורו את העיר, וביקש שיבטלו את זה מה שכתב, אלא כולם עצמם יבואו לשלוח את פני הרב, להוצר ולהפקד בדבר ישועות ורחמים. מודפס ממנו הגהות בסוף המשניות, וכעת הדפיסו ממנו תשו' אדרת אליהו] שכותב בהסכמה להגהות רע"א לשו"ע, שהיות רע"א היה מזדכא ביסורים, לזה יש לקוות שמי שיעסוק בספרי רע"א, ינצל מיסורי הגוף מיסוריו הנפש ומיסוריו הרכוש, כי זכותו הגדולה של רע"א, תעמוד להלומדים בכתביו הקדושים, שינצלו מכל היסורים המתרחשים ובאים לעולם. [אגב אורחא אזכיר שיש להתפלל אהת ספסרו נקרא בשמו "תשו' רבי עקיבא איגר", כי בימים ההם לא היו רגילים לקרוא ספרים בשם המחבר, רק חיברו ספרים בשמות כינוי, כמו, "המדת שלמה" או "חתם סופר", אבל בניו כותבים בשער הספר, שכבר בחייו היה גדול מרבן שמו ורבינו עקיבא איגר יכונה].

(י"ג תשרי שנת תשס"ד לפ"ק בישיבת בין הוסמים שער"י בית מדרש"ן)

מתוך צוואת רבינו זצוק"ל

ב"ה י"ג תשרי ה'תש"ד
ז"ל רבינו זצוק"ל

"וכל מי שיעזור להדפסת הספרים תהא לו לזכות גדולה בזה ובבא"

הוא יצא לאור ב...
ב...
ב...

"וכל מי שיתן ממון להדפסת הכתבים

אדיה לו למליץ יושר בעוה"ה הכל לפי רצון הבורא"

ניתן לקיים צוואתו הק' ולהשתתף בהדפסת הספרים
ולזכות "למליץ יושר" ולי"זכות גדולה בזה ובבא" וכלשון

רבינו הגה"ק ז"ע רע"א בצוואתו הק'

על ידי עמדות "נדרים פלוס" - "מכון להורות נתן"

יו"ל על ידי
'מכון להורות נתן' להוצאת והפצת
כתבי רבינו בעל 'להורות נתן' זיע"א
- לקבלת העלוך במייל וכן להערות
והצעות - נא לפנות לאימייל
mln0527157594@gmail.com

